

Uluslararası Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitim Sürecine İlişkin Görüşleri: Fenomonolojik Bir Araştırma*

Ayla TUZCU ¹, Kerime BADEMLİ ¹, Nurcan KIRCA ¹, İlhan GÜNBAIYI ²

ÖZ

Amaç: Bu araştırmanın amacı hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin, lisans eğitimine ilişkin görüş ve deneyimlerine ilişkin derinlemesine veriler sunmaktır.

Gereç ve Yöntemler: Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmada fenomenolojik desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin tümü oluşturmuştur. Bu öğrencilerin biri (1) birinci sınıf, üçü (3) ikinci sınıf ve ikisi (2) üçüncü sınıf öğrencilerdir. Öğrencilerin üçü (3) Afrika ülkelerinden, biri (1) Yunanistan, biri (1) Rusya, diğeri (1) Arnavutluk'tan gelmiştir. Veriler bireysel ve odak grup görüşmeleri ile toplanmış, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırmacılar tarafından kodlanarak oluşturulmuş temalar; hemşirelik öğrencisi olmayı nasıl tanımladıkları, hemşirelik öğrencisi olmayı tanımlama, hemşirelik programındaki yaşadıkları olumlu ve olumsuz deneyimler, uluslararası öğrenci olmanın akademik başarıyı nasıl etkilediği, Türk öğrenciler ile etkileşim kurma, hemşirelik öğrencisi olarak yaşadıkları olumsuzlukların ortadan kaldırılması için çözüm önerileridir. Hem bireysel hem odak grup görüşmelerinde öğrencilerin tamamına yakını dil engelinden dolayı Türkiye'de uluslararası öğrenci olmayı zorlu bir süreç olarak tanımlamışlardır. Çalışmada öğrencilerin olumlu deneyimleri; yöneticilerinin desteği, klinik deneyimleri, arkadaş desteği ve eğitimin iyi olması olarak belirlenmiştir. Olumsuz deneyimleri ekonomik sorunlar, iletişim sorunu ve teorik derslerin zor olması olarak saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin hemşirelik eğitiminde özellikle dil engelinden dolayı uyum sorunları yaşadıkları, buna karşın sınıf arkadaşlarının, öğretim elemanı ve yönetici desteğinden dolayı daha az zorluk yaşadıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; lisans; nitel araştırma.

International Nursing Students' View in Education Process: A Phenomenological Study International Nursing Students

ABSTRACT

Aim: This study explored the opinions and experiences of international nursing students about undergraduate education.

Material and Methods: This was a phenomenological study. The study group involved all international students studying at Akdeniz University's Nursing Faculty. One of these students is (1) first grade, three (3) are second grade and two (2) are third grade students. Three (3) students came from African countries, one (1) from Greece, one (1) from Russia and one (1) from Albania. The data were collected by individual and focus group interviews and analyzed by content analysis method.

Results: Themes coded by researchers: Identifying themselves as international nursing students, their negative and positive experiences on the nursing programme, how being an international student affected their academic success, interaction with Turkish students, and their suggestions to overcome their problems as nursing students. Almost all participants defined being an international student in Turkey as a difficult process due to the language problem. The participants' positive experiences were support from administrators, clinical experiences, support from friends, and high quality education. The participants' negative experiences were determined as problems related to financial insufficiency, communication, and difficult theoretical courses.

1 Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, Antalya, Türkiye
2 Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Antalya, Türkiye

*Bu çalışmanın özeti 21-24 Ekim 2017 tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlenen 1. Uluslararası, 4. Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuş ve ikincilik ödülüne layık görülmüştür

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Nurcan KIRCA, e-mail: nurcan1224@gmail.com
Geliş Tarihi / Received: 03.04.2019, Kabul Tarihi / Accepted: 28.12.2019

Conclusion: International students in nursing education mostly experienced adaptation problems due to language barriers, whereas they experienced fewer problems due to the support of classmates, teaching staff and instructors.

Keywords: Nursing; baccalaureate; qualitative research.

GİRİŞ

Ülkesi dışında bir öğrenim kurumuna devam eden öğrenci uluslararası öğrenci olarak tanımlanmakta ve her geçen gün sayıları giderek artmaktadır (1,2). Türkiye’de 1990’lı yılların ortalarında 16 bin uluslararası öğrencinin eğitim gördüğü, günümüzde ise lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin sayısı yaklaşık 4 milyon 250 bine çıktığı belirtilmektedir. Antalya ilinde 2014 yılında toplam 960, 2016 yılında 1615 ve 2018 yılında ise toplam 2293 uluslararası öğrencinin lisans ve lisansüstü eğitimine devam ettiği bildirilmektedir (3).

İnsanların eğitim görmek için gittikleri yeni yaşam ortamı içerisindeki kültür etkileşimleri, sosyolojik veya psikolojik açıdan birçok sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır (4). Uluslararası öğrenciler dil, giyim, beslenme, sosyal faaliyetler, yaşam tarzı ve kişiler arası ilişkiler gibi birçok alanda sorunlar yaşamaktadırlar (5-8). Bu sorunlarla birlikte uluslararası öğrenciler, kültürel uyum sorunlarının beraberinde getirdiği birtakım güçlükler ile karşılaşmaktadırlar (9). Yaşamaya başladıkları yeni çevre, bireylerin kendi kültürüne benziyorsa daha az, benzemiyorsa daha fazla uyum sorunları ile karşılaşmalarına neden olmaktadır (10).

Uluslararası öğrenciler ile yapılan çalışmalarda; öğrencilerin yabancılaşma ve yalnızlık (8,11), dil sorunu (7,12,13), ayrımcılık (11) ve ekonomik güçlükler (7,14,15) alanlarında psikolojik sorunlar yaşadıkları belirtilmektedir. Türkiye’de yapılan çalışmalarda (16,17) uluslararası öğrencilerin eğitimleri sürecinde en çok yaşadıkları sorunların Türkçe konuşabilme, sosyo-kültürel sorunlar, ekonomik sorunlar, arkadaşları tarafından dışlanma, önyargı ve ders materyalleri konusunda olduğu belirlenmiştir. Finlandiya’da uluslararası hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada klinik ortamda olumlu yönde yönlendirmelerin, ekibe ait olma duygusunun, profesyonellik yönünde gelişmenin ve takımın bir üyesi olarak çalışmanın olumlu deneyimler olduğu bildirilmiştir. Aynı çalışmada dışlanma hissinin ve dışlanmaya bağlı azalan özgüven ve eğitimden vazgeçme hissinin olumsuz deneyimler olduğu bildirilmiştir (18). Mısır’da yapılan bir çalışmada; uluslararası hemşirelik öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklar; kendi kültüründen uzak kalma, aile hasreti, akademik başarıyla ilgili karşılaşılan zorluklar, klinik uygulamalarda hastalarla ilgili yaşanan iletişim zorlukları, yeni bir kültüre uyum zorluğu ve ekonomik sıkıntılar olduğu belirlenmiştir (19). Avustralya’da yürütülen bir çalışmada bu öğrencilerin; dil ve iletişim zorluğunun, klinik hemşireleri tarafından mesleki becerilerinin kabul görmemelerine bağlı etkinlik algılarının düşmesi ve kendilerini güçsüz hissetmelerinin sorunları arasında olduğu bildirilmiştir (20). Uluslararası hemşirelik öğrencilerin yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesi ve yaşadıkları güçlükler göre uygun hizmet sağlanması öğrencilerin uyumlarını kolaylaştıracaktır. Uluslararası hemşirelik öğrencilerinin yoğun bulunduğu lisans düzeyinde eğitim veren kurumlarda hemşirelik

öğrencilerinin yaşadıkları güçlükler, onların uyum problemlerini arttırmakta, eğitimden vazgeçmelerine neden olmakta ve eğitim kalitesini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir (18-20). Bu yüzden uluslararası hemşirelik öğrencilerinin gerek teorik gerek klinikte yaşadıkları eğitim güçlüklerinin ve uyum sorunlarının belirlenmesinin ve bu sorunlara yönelik çözüm yollarının bulunması ve planlamaların yapılması eğitim kalitesinin geliştirilmesi için önemlidir. Bu doğrultuda planlanan bu nitel çalışmanın amacı hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin, lisans eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemek, bu konudaki duygu, düşünce ve deneyimlerine ilişkin derinlemesine veriler sunmaktır. Bu amaçla aşağıdaki problem cümlesi ve alt problemler çerçevesinde cevaplar aranmıştır.

1. Türkiye’de Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin, lisans eğitimine ilişkin görüşleri ve deneyimleri nelerdir?

1.a. Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrenciler hemşirelik öğrencisi olmayı nasıl tanımlamaktadırlar?

1.b. Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin hemşirelik öğrencisi olmayı tercih etme nedenleri nedir?

1.c. Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin hemşirelik programındaki yaşadıkları en olumlu ve en olumsuz deneyimleri nelerdir?

1.d. Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin Türk öğrenciler ile etkileşime geçme ile ilgili deneyimleri nelerdir?

1.e. Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin hemşirelik öğrencisi olarak yaşadığı olumsuzlukların ortadan kaldırılması için neler yapılmalı?

1.f. Hemşirelik lisans programında eğitim gören uluslararası öğrencilerin uluslararası hemşirelik öğrencisi olmayı bir şeye (makine, eşya, canlı bir organizma vb.) benzetirse neye benzetirdi? Neden?

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Tipi

Araştırmada uluslararası öğrencilerin duygu, düşünce ve deneyimlerini belirlemek amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır.

Örnekleme

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi’nde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında öğrenime devam eden uluslararası öğrencilerin tümü oluşturmuştur (n=6). Bu öğrencilerin biri (1) birinci sınıf, üçü (3) ikinci sınıf ve ikisi (2) üçüncü sınıf öğrencilerdir. Öğrencilerin üçü (3) Afrika ülkelerinden, biri (1) Yunanistan, biri (1) Rusya, diğeri (1) Arnavutluk’tan gelmiş olup tümü bekârdır. Çalışmada bireysel ve odak grup görüşmesi yapılmış, bireysel görüşmelere tüm kayıtlı uluslararası öğrenciler (6), odak grup görüşmesine beş öğrenci katılmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında demografik soru formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu (bireysel ve odak görüşme formu) kullanılmıştır. Demografik özellikler soru formunda; yaş, kaçınıcı sınıf olduğu, medeni durum, ekonomik durum, hangi ülkeden geldiği ve Türkiye’ye gelme nedeni soruları yer almıştır. Bireysel ve odak

görüşme formunda aynı sorular yer almış, bireysel görüşme formuna ayrıca bir tane metafor sorusu eklenmiştir (6 soru). Görüşme formu için Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinde görev yapan nitel araştırmalar konusunda çalışan ve bu araştırmada yer almayan üç öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Bireysel görüşmeler Şubat-Mart 2014, odak grup görüşmesi Nisan 2014'de yapılmıştır. Öğrencilere görüşmenin yeri ve saati hakkında bilgi verilmiş ve görüşmenin yapılacağı salon görüşmeye uygun bir şekilde düzenlenmiştir (öğrencilerin birbirlerini görebileceği oturma düzeni, bölünmeler için önlemler, katılımcıların rahat oturacağı şekilde masanın ve sandalyelerin düzenlenmesi, her katılımcının isimlerinin olduğu yaka kartı takmaları sağlanması vb.). Herbir görüşmede öğrencilerden izin alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı, görüşme ve tartışma sürecine ilişkin bazı temel uyulması gereken kurallar ve görüşmenin yaklaşık süresi açıklanmış ve onam formu imzalatılmıştır. Bireysel ve odak grup görüşmeleri bir moderatör ve bir gözlemci tarafından yürütülmüştür. Araştırma konusu ile ilgili yeni bir kavram, farklı bir görüş/açıklama çıkmayana kadar ve her öğrencinin söz almasına olanak sağlayacak şekilde bireysel görüşmeler yaklaşık 50 dakika, odak grup görüşmesi toplam 1,5 saat sürmüştür. Görüşmeler katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazına kaydedilmiş ve üçüncü araştırmacı tarafından yazılı olarak rapor edilmiştir. Katılımcılar K1, K2,... şeklinde belirtilmiştir.

Araştırma için Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmış (No: 70904504/10.02.2014) ve Hemşirelik Fakültesi Dekanlığından izin alınmıştır. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiş, katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

İstatistiksel Analiz

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılmış, her bir katılımcının görüşü ana temalar ve alt temalar N Vivo 8 programında kodlanmış daha sonra kategoriler oluşturularak çözümlenmeler yapılmıştır.

Araştırmanın iç geçerliğini artırmak için hem bireysel hem de odak görüşmeler yapılmıştır (21). İçerik analizinde temalar ve temaları oluşturan alt temaların kendi aralarındaki ilişkisi ile her bir temanın diğerleriyle ilişkisi kontrol edilerek bütünlük sağlanmıştır. Araştırma sürecinde deşifre kayıtlar ve araştırma sonuçları katılımcılara teyit ettirilmiştir. Görüşmede kaydedilen bilgilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve gizliliği konusunda anlaşma imzalanmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini arttırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Araştırmanın iç güvenilirliğini artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Ayrıca görüşmede elde edilen veriler üzerinde araştırmacı ve nitel araştırma konusunda deneyimli bir öğretim üyesi ayrı ayrı kodlamalar yapmıştır ve kodlamalar karşılaştırılarak tutarlık oranı (Kappa değeri) 0,814 hesaplanmıştır. Kohen kappa katsayısının < 0,0 olması uyumun olmadığını, 0,0 ile 0,20 arasında olması, çok az düzeyde uyumun olduğunu, 0,21 ile 0,40 arasında olması,

az düzeyde bir uyumun olduğu; 0,41 ile 0,60 arasında olması, orta düzeyde bir uyumun olduğu; 0,61 ile 0,80 arasında olması, önemli düzeyde bir uyumun olduğu; 0,81 ile 1,00 arasında olması ise mükemmel bir uyum olduğu şeklinde yorumlanmaktadır (22). Böylelikle araştırmada araştırmacılar arasında mükemmel bir uyumun olduğunu göstermiş ve kodlamanın güvenilir olduğuna karar verilmiştir. Araştırmanın dış güvenilirliğini artırmak için tüm veri toplama araçları, ham veriler, analiz aşamasında yapılan kodlamalar ve rapora temel oluşturan algılar dışarıdan bir uzmanın incelemesine sunarak teyit incelemesi yaptırılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerin deneyimleri; “uluslararası hemşirelik öğrencisi olmayı tanımlama, hemşirelik öğrencisi olmayı tercih etme nedenleri, hemşirelik programında yaşadıkları en olumlu ve en olumsuz deneyimler, uluslararası öğrenci olmanın akademik başarıyı nasıl etkilediği, Türk öğrenciler ile etkileşime geçme deneyimleri, hemşirelik öğrencisi olarak yaşadıkları olumsuzlukların ortadan kaldırılması için çözüm önerileri” temaları çerçevesinde verilmiş, katılımcıların alt temalara ilişkin konuşmalarından örnekler sunulmuştur.

Tema1. Uluslararası hemşirelik öğrencisi olmayı tanımlama

Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma temasına ilişkin görüşlerini “zorlu bir süreç”, “zevкли olma”, “farklı bir okul deneyimi/ farklı insanlarla tanışma”, “kendini farklı bir ülkede hissetme”, “eğitimin güzel olması”, “çok farklı olma” ve “avantajlı” alt temaları altında belirtmişlerdir. Bireysel görüşmelerde katılımcıların tamamına yakını (f:5/n:6) uluslararası hemşirelik öğrencisi olmayı: “zorlu bir süreç”, olarak tanımlamışlardır. Bir öğrencinin bu konudaki görüşü şöyledir: “Türkiye’de başlı başına yabancı öğrenci olmak zorlu bir süreç. Hemşirelik öğrencisi olmak da sıkıntılı. Latince kelimeleri ve Türkçe’yi anlama konusunda sıkıntılar yaşıyoruz...Yabancı uyruklu olmanın birçok engeli oluyor; maddi, manevi, yasal bir sürü sorunlar yaşıyorsunuz (K1).”

Katılımcıların yarısı (f:3/n:6) uluslararası öğrenci olmayı “zevкли olma”, “farklı bir okul deneyimi/ farklı insanlarla tanışma”, “kendini farklı bir ülkede hissetme”, “eğitimin güzel olması”, “çok farklı olma” ve “avantajlı” olarak tanımlamışlardır. Bir öğrencinin bu konudaki görüşü: “Uluslararası öğrenci olmak gerçekten zevкли... Farklı bir okul deneyimi, farklı insanlarla tanışıyorsunuz. Farklı bir kültür, farklı insanlar.. Türkiye gayet güzel... Akademik kariyer açısından Türkiye’de ya da farklı bir ülkede kendini kanıtlamak güzel bir duygu....Kendi ülkene döndüğün zaman sana ayrı bakıyorlar. Sen yurt dışında okumuşsun, farklı bir diplomaya sahipsın, farklı bir dile sahipsın...Verilen eğitim güzel, farklı, yerde okumak güzel (K3).”

Odak grup görüşmesinde de katılımcılar benzer ifadelerde bulunmuş, bir katılımcının görüşü şöyledir: “Benim için genellikle iyi. Ben de zorluk çektim ama dil çok problem olmadı. Önceden Türkçe dersi gördüğüm için Türkçe’ye yatkıyım. O nedenle benim için zor değildi (K5).”

Katılımcılar, uluslararası hemşirelik öğrencisi olmayı genel olarak dil, dersler ve farklı bir ülkede yaşamaya alışmak gibi nedenlerden dolayı zorlu bir süreç olarak tanımlasalar da farklı bir ülkede, farklı bir kültürde, farklı insanları tanıma ve uluslararası diplomalı olarak kendi ülkelerine geri dönme yönünden avantajları olduğunu da belirtmişlerdir.

Tema 2. Hemşirelik öğrencisi olmayı tercih etme nedenleri

Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma ana temasına ilişkin görüşlerini; “ailevi nedenler”, “kendi isteği”, “zorunlu nedenler”, “burs”, “Türkiye”, “Antalya” ve “çılgınlık alt temaları altında belirtmişlerdir. Bireysel görüşmelerde katılımcılar hemşirelik öğrencisi olmayı tercih etme nedenlerini (f:3/n:6) “ailevi nedenler” ve “kendi isteği” olarak belirtmişlerdir. Bazı öğrencilerin bu konudaki görüşü şöyledir: “Annem Bir Türk ile evli, yıllardır burada yaşıyor. Annemin yanına taşındım (K3).” “Farklı yerde tek başıma kendimi geliştirmek istiyordum. Babam ve annemle olmak istemiyordum. Farklı bir dil, farklı kültür ilgimi çekiyor. Ayrıca tek başıma kendimi daha iyi geliştireceğimi düşündüğüm için (K4).”

Katılımcılar (f:3/n:6) hemşirelik öğrencisi olmayı tercih etme nedenlerini; “zorunlu nedenler”, “burs”, “Türkiye” ve “Antalya” olarak belirtmişlerdir. İki katılımcının bu konudaki görüşleri: “Bizim kendi ülkemizde yaşadığımız sıkıntılardan dolayı, iç karışıklıktan dolayı Türkiye’de ikamet etmek zorunda kaldık. Tüm eğitim hayatım burada başladı (K4).” “Radyodan duydum Türkiye’de burs olduğunu. Milli eğitime gittim sınav yaptım geldim...Türkiye olduğu için seçtim. Babam da iyi ülke dedi (K1).”

Katılımcılar hemşirelik öğrencisi olmayı tercih etme sebeplerini odak grup görüşmelerinde de benzer şekilde ifade etmişlerdir. Odak grup görüşmesinde bir öğrenci uluslararası öğrenci olmayı “çılgınlık” olarak ifade etmiştir. “Çılgınlık benim için. Venezulla’ya gidecektim, 17 yaşında olduğum için kabul edilmedim. Türkiye’de sınav olduğunu öğrenince başvurdum (K4).”

Tema 3. Hemşirelik programında yaşanan en olumlu deneyimler

Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma ana temasına ilişkin görüşlerini; “hocaların desteği”, “staj” “eğitimin iyi olması”, “arkadaş ilgisi”, “iletişim” “okul yönetimin desteği”, “danışmanın ilgisi”, “informal etkinlikler”, “sağlık desteği” “güzel anılar”, “Türkçe konuşmak” ve “nötr” alt temaları altında belirtmişlerdir. Katılımcılar bireysel görüşmelerde (f:3/n:6) hemşirelik programındaki en olumlu deneyimlerini “hocaların desteği”, “staj” ve “eğitimin iyi olması” olarak belirtmişlerdir. Bir öğrencinin görüşü şöyledir: “Hocalar laboratuvarlarda Türk öğrencilere bir kez, bize gerektiği yerde iki defa anlatıyorlar. Sıkıntı yaşadığımız zamanlarda hocaların bize yardımcı olacağını biliyorum. Bize güven verdiler...Benim için en iyi en olumlu deneyimim hastanedeki stajım oldu (K1).”

Katılımcıların daha azı en olumlu deneyimleri (f:2/n:6) “arkadaş ilgisi” ve “iletişim” olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri: “Sınıf arkadaşlarım çok desteklediler...Güzel her şey. Onlarla görüşmeye devam ediyoruz (K6).” “Her yönden aslında olumlu, kötü bir yönünü henüz görmedik. İlk başlarda insanlarla iletişimin çok iyi geliyor...Başka bir ülkede olmak ayrı

bir şey. Burada alışmadığım bir şekilde hem kültür farklı hem insanların davranışları çok farklı, zaten bunları aştığını görüyorsun, dili öğrendiğini fark ediyorsun. Dilini geliştirdiyse çok olumlu bir şey olmuştur (K2).”

Katılımcılar (f:1/n:6) en olumlu deneyimini “okul yönetimin desteği”, “danışmanın ilgisi”, “informal etkinlikler” ve “sağlık desteği” olarak belirtmişler ve bu konudaki görüşleri: “Okul yönetimindekiler bizim sıkıntılarımızla ilgileniyorlar. Bu bizim için güzel bir şey.” “Müdürlerimiz, hocalarımız dahil...Çözüm bulabileceğimiz yapabileceğimiz bir şeyler var mı diye sorguluyorlar. Onlarla güzel toplantılarımız oluyor. Sorunlarımızı toplantılarda dile getirebiliyoruz. En azından ilgileniyorlar... Yabancı gelen bir insan için birilerinin ilgilenmesi güzel bir şey...Dönemin sonunda yapılan piknikler, kaynaşma yönünden güzel oluyor...Üniversitenin medikosunda hastalandığımda bakılabiliyorum (K1).”

Katılımcılar odak grup görüşmesinde hemşirelik programındaki en olumlu deneyimlerini “arkadaş desteği”, “güzel anılar”, “staj”, “Türkçe konuşmak” ve “nötr” olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların bu konuda görüşleri: “Güzel anılarımız oldu, burada (K1).” “Staj güzeldi...Arkadaşlarla Türkçe konuşmak olumlu oldu (K6).” “İlk yılım olduğu için olumlu olumsuz olarak bir şey yaşayamadım. Nötürüm (K5).”

Katılımcıların hem bireysel hem de odak grup görüşmelerinden hemşirelik programındaki yaşadıkları en olumlu deneyimlerini genel olarak; öğretim elemanları ve okul yönetiminden tarafından desteklenme, arkadaşlarının kendilerine karşı ilgili ve yardımsever olmaları, arkadaşlarıyla güzel anılara sahip olmaları, klinik uygulamalarının destekleyici ve öğretici olması şeklinde yorumlayabiliriz.

Tema 4. Hemşirelik programında yaşanan en olumsuz deneyimler

Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma ana temasına ilişkin görüşlerini; “dil problemi”, “sınavlar”, “iletişim sorunu”, “hocanın kızması”, “maddi sıkıntı”, “dersten kalma”, “hocayla yaşanan kötü bir anı”, “çekimser kalmak”, “uygulamalı dersler”, “teorik derslerin zor olması” ve “sınav süresi” alt temaları altında belirtmişlerdir. Katılımcılar bireysel görüşmelerde en çok (f:4/n:6) dil problemi ve sınavlarla ilgili olumsuz deneyimleri olduğunu bildirmiştir. Daha az sayıda öğrenci (f:2/n:6) ise iletişim sorunu, hocanın kızması, maddi sıkıntı ve dersten kalma olarak en olumsuz deneyimlerini belirtmişlerdir. Bazı öğrencilerin bu konudaki görüşü şöyledir: “Örneğin dil engeli...Çok konuşmak ve pratik yapmak lazım...Sınavlar çok zorluyor beni. Şimdi sınavlara sözlükle geliyorum (K4)”, “Arkadaşlarımızla sıkıntı yaşıyoruz. Arkadaşlarımız birinci sınıftan beri gruplaşmış haldeler... (K2)”, Birinci sınıfta fizyoloji ve mikrobiyolojiden kaldım. Anlayamadığımdan dolayı kaldım...(K3).”

Katılımcılar odak grup görüşmesinde hemşirelik programındaki yaşadıkları en olumsuz deneyimlerini daha çok (f:3/n:5) “hocayla yaşanan kötü bir anı”, en az olarak (f:1/n:5) korku nedeniyle “çekimser kalmak”, “uygulamalı dersler”, “teorik derslerin zor olması” ve “sınav süresi” olarak belirtmişlerdir. İki öğrencinin görüşü şöyledir: “Bazen hocalarla ne kadar sıkıntı yaşasak da söyleyemiyoruz...Örneğin 1.5 saatte yapılması gereken

bir sınavı bir saatte yaptılar (K2)”, Hemşire hanım beni hasta ve yakınlarının yanında azarladı. Hemşirenin tavrı benim özgüvenimi kırdı. Hoca beni savunmadı. Kendime güvenim azaldı. Bu durumum 1,5-2 yıl sürdü. Ben hala uygulama yaparken korkuyorum (K1).”

Katılımcıların hemşirelik programındaki yaşadıkları en olumsuz deneyimlerini genel olarak dil problemi, öğretim elemanlarının bazılarıyla yaşadıkları iletişim sorunu, sınavlarda sorun yaşama ve teorik derslerde zorlanma olarak yorumlayabiliriz.

Tema 5. Uluslararası öğrenci olmanın akademik başarıya etkisi

Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma ana temasına ilişkin görüşlerini; “dil engeli”, “sınav sorularını anlamada güçlük”, “stajı”, “teorik dersleri anlama zorluğu”, “sınav süresinin yetmemesi” “kalabalık sınıflar”, “sosyal hayat”, “inkılap tarihi dersi” ve “aile özlemi” alt temaları altında belirtmişlerdir. Bireysel görüşmelerde katılımcıların tamamı (f:6/n:6) uluslararası öğrenci olmanın akademik başarılarını olumsuz etkilediğini ve başarılarının olumsuz etkilenmesinde ortak görüşü dil engeli olmuştur. Katılımcıların yarısı (f:3/n:6) sınav sorularını anlamada güçlük çektiklerini, daha azı (f:2/n:6) laboratuvarı ve stajı olan dersleri anlayabildiklerini belirtmiştir. Bazı öğrencilerin bu konudaki görüşleri: “Sınavlarda soruları anlamakta ve yazmakta sorunlarım vardı. Yazdıklarım geriye dönüp baktığımda komik geliyordu. Yazdıklarım gülüyordum (K3).” “Stajı ve laboratuvarı olmayan dersleri anlamak zor. Uygulamalı dersleri daha rahat anlıyoruz (K1).”

Bireysel görüşmelerde daha az sayıda öğrenci akademik başarılarının olumsuz etkilenmesinde; teorik dersleri anlama zorluğu (f:1/n:6), sınav süresinin yetmemesi (f:1/n:6), kalabalık sınıflar (f:1/n:6), sosyal hayat (f:1/n:6) ve inkılap tarihi dersi (f:1/n:6) gibi farklı nedenler belirtmiştir. Bir öğrencinin bu konudaki görüşü şöyledir: “İnkılap Tarihi Dersi’ni anlama konusunda, zorlanıyorum. Ben daha önce tarih dersi görmedim (K5)”. Odak grup görüşmesinde ise bir öğrenci aile özlemi yaşadığını ve bu durumun akademik başarısını olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Hem bireysel hem odak görüşmeleri sonucunda katılımcıların akademik başarılarında dil engelinin en büyük sorun olduğu ve derslerin daha çok uygulamalı olarak yapılmasını, ve sınav sorularının daha açık ve anlaşılır şekilde hazırlanmasının gerektiği vurgulanmıştır.

Tema 6. Türk öğrenciler ile etkileşime geçme deneyimi
Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma ana temasına ilişkin görüşlerini; “yardımsever”, “meraklı olma”, “önyargısız”, “utanma”, “arkadaşlarla güzel anılar”, “misafirperver”, “sosyal hayat” ve “çok soru sorma” alt temaları altında belirtmişlerdir. Bireysel görüşmeler sonucunda katılımcıların Türk öğrenciler ile etkileşime geçme deneyimleri incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu Türk öğrencilerin yardımsever (f:4/n:6) ve meraklı olduklarını (f:4/n:6) belirtmişlerdir. Bazı öğrencilerin görüşleri: “Hocalar olmadığı zaman arkadaşlar destekliyor... Arkadaşlar her türlü etkinliklerde yardımcı oluyorlar (K1)”, “Onlar her zaman yardımcı olmak istiyorlar. Aralarda tek başıma oturuyorum. Onlar çağırıyorlar gel buraya sohbet edelim. Kendi ülkende gibi hissetmeni istiyorlar (K3)”, “Bizden bir şeyleri öğrenmek

istiyorlar... Ülkeniz nasıl gibi (K1)”, ““Nerelisin? Niye geldin gibi sorular soruyorlar... (K3)”.

Katılımcılar (f:2/n:6) bireysel görüşmelerde Türk öğrencilerin önyargısız olduklarını ve kendilerini yabancı hissetmediklerini belirtmişlerdir. Bir öğrencinin görüşü: “İlk bir hafta hiç kimseyle iletişime geçememiştim. Sonra konuşmaya başladık Türk öğrencilerle. Buradaki insanlar yabancı olunca daha sıcak davranıyorlar (K2)”. Katılımcılardan (f:2/n:6) sınıfta veya sosyal ortamda “utanma” duygusunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bir katılımcı “arkadaşlarla güzel anılar” yaşadığını, Türk öğrencilerin “misafirperver” olduğunu, ve “sosyal hayata” katıldıklarını belirtmiştir. “Onlarla her zaman güzel anılarım var. Gerek okulda olsun, gerek dışarda... Arkadaşlarımsın misafirperverliği olsun, yardımseverliği olsun... Benimle birlikte çözüm aramaya çalışıyorlar... Pikniğe gideceğiz gelmek istiyor musun?... Geçen hafta tatilde birisi aradı. Bir çay içelim, bir kahve içelim...(K1).” Odak grup görüşmesinde katılımcılar bireysel görüşmelerle benzer şekilde, Türk öğrencilerin “çok soru sorduklarını” ifade etmişlerdir. Bir öğrencinin görüşü: “Ağaçta mı yaşıyorsunuz? Böcek yiyor musunuz? Geldiğinizde havalimanında mı giyindiniz?... Anne baba ne iş yapıyor?... (K4)”

Tema 7. Uluslararası hemşirelik öğrencisi olarak yaşanan olumsuzlukların ortadan kaldırılması konusunda görüşler

Katılımcılar uluslararası hemşirelik öğrencisi olma ana temasına ilişkin görüşlerini; “burs”, “çalışma imkânı”, “anlaşılır ve açık”, “danışman”, “koordinatörlük”, “ek süre” ve “farklı öğretim yöntemleri” alt temaları altında belirtmişlerdir. Bireysel görüşmelerde katılımcılar (f:3/n:6), uluslararası öğrencilerin tümüne “burs” veya “çalışma imkânı” verilmesini bir çözüm önerisi olarak belirtmiştir. Bir öğrencinin bu konudaki görüşü şöyledir: “Öğrencilere eğitim boyunca kısmi zamanlı çalışma imkânı verilebilir... Maddi sorunlar ister istemez dersleri olumsuz etkiliyor...(K1).”

Katılımcıların ikisi teorik dersleri anlamakta zorluk yaşadıklarını ve derslerin hocalar tarafından daha “anlaşılır ve açık” anlatılmasını önermiştir. Bir öğrencinin görüşü: “Anlayamadığımız yerleri hocalarla görüşmeliyiz, sormalıyız. Dersler daha basit anlatılabilir (K5).” Ayrıca çözüm önerileri olarak katılımcılardan birisi teorik derslerin yoğun yapılmamasını ve sınıfların kalabalık olmaması gerektiğini belirtmiştir. Bir başka katılımcı derslerde önerilen kaynakların zenginleştirilmesini önermiştir. Bir diğer katılımcı, uluslararası öğrencilerin ödediği harç miktarında indirim yapılmasını belirtmiştir.

Odak grup görüşmesinde öğrencilerin yaşadıkları olumsuzlukların ortadan kaldırılması için görüşler incelendiğinde, öğrencilerden ikisi yalnızca uluslararası öğrencilere yönelik “danışman” atanmasını ya da uluslararası öğrenciler için fakültede bir “koordinatörün” olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Bir öğrencinin görüşü şöyledir: “Hemşirelik Fakültesi’nde sadece yabancı öğrencilere ait bir danışman olsun isterdim. Hem konuyu bilen hem de destekleyen bir danışman olabilirdi (K2).” Öğrencilerden dördü, sınavları yetiştiremediklerini ve “ek süre” verilmesini istediklerini belirtmişlerdir. Bir öğrencinin görüşü: K1; “Sınavlarda, yabancı olduğumuz için bize ek süre verilebilir.”

Katılımcılardan bazıları teorik dersleri anlayamadıklarını, bu duruma çözüm önerisi olarak iki katılımcı derslerde “farklı öğretim yöntemlerinin” kullanılmasını, bir katılımcı daha iyi anlayabilmek için hocaların daha yavaş konuşmalarını önermiştir. Bir öğrencinin görüşü: “Derslerde kullanılan slaytlar daha çok resimli olsun. Videolar eklenebilir. Slaytlar okunmadan dersler anlatılmalı...(K2).”

Hemşirelik okulunda uluslararası hemşirelik öğrencisi olarak yaşanan olumsuzlukların ortadan kaldırılması konusunda katılımcıların önerilerini genel olarak yorumlarsak, sınıflarda daha az sayıda öğrenci olması; hocaların daha anlaşılır ve açık ders anlatması, derslerde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması, görsel araç gereç kullanımının artırılması, sınavlarda ilave süre verilmesi olarak özetlenebilir. Maddi sorunlara yönelik, çalışma ve burs olanaklarının artırılması, harç miktarında indirim yapılması konusunda önerilerin olduğu belirtilebilir.

Tema 8. Hemşirelik okulunda uluslararası hemşirelik öğrencisi olmak ile ilgili metaforlar

Katılımcılara hemşirelik okulunda uluslararası hemşirelik öğrencisi olmayı bir şeye benzetmeleri istendiğinde “ayna” (K1), “su” (K2), “tavus kuşu” (K3), “araba” (K4), “tomurcuk ve fidan” (K5) ve “bitki” (K6) şeklinde metaforlar ortaya çıkmıştır. “Aynaya baktığında kendinizi görebilirsiniz ama içinizdekiler görünmez. Aynanın bir yüzü ve bir de diğer yüzü vardır. Aslında görebildiğiniz şeyler ve göremediğiniz şeyler..(K1)”, “Suya benzetirdim her halde. Nereye akarsa öyle gider... Nasıl ve nereye gideceğini, ne zaman gideceğini bilemediğim için (K2)”, “Tavus kuşuna insanlar farklı bakıyor. Ben de tavus kuşu gibiyim başkaları bana değişik bakıyor (K3)”, “Araba gibi her zaman hızlı gitmek lazım. Amacına ulaşmak istersen hızlı olman lazım (K4)”, “Fidanın çiçek açması olabilir. Mesela tomurcuk. Güneş aldıkça açıyor. Bizde bilgi aldıkça daha çok açıyoruz. Sonrada insanlara daha yararlı olacağımı düşünüyorum (K5)”, “Bitki gibi başladım. Sanki beni suladılar. Ben açtım...Türkçe’yi öğrendim (K6).”

Katılımcıların hemşirelik okulunda uluslararası hemşirelik öğrencisi olmakla ilgili ürettikleri metaforları genel olarak yorumlarsak; katılımcılar yabancı bir ülkede yaşamının ve öğrenci olmanın zorluklarını yansıtan olumsuz metaforlar üretmenin yanı sıra kendini gerçekleştirme ve amaçlarına ulaşma gibi olumlu metaforlar ürettikleri de söylenebilir.

TARTIŞMA

Bireysel ve odak görüşmeler sonucunda genel olarak öğrencilerin tamamına yakını dil problemlerinden dolayı Türkiye’de uluslararası öğrenci olmayı zorlu bir süreç olarak tanımlamışlardır. Bunun nedeni olarak teorik derslerde anlama zorluklarını yaşadıklarını ve daha fazla ders çalışmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Johnston ve Mohide (7), uluslararası öğrencilerde dil sorununun hemşirelik eğitiminde primer engel olduğu belirtilmiştir. Diğer bir çalışmada anadili İngilizce olmayan uluslararası öğrencilerin ana dili İngilizce olanlara göre daha fazla ders çalışmaları gerektiği ortaya çıkmıştır (23). Yapılan iki çalışmada (13,24) uluslararası öğrencilerin klinik uygulamalarda; kendilerini ifade etme, hastaların isteklerini anlamada ve açıklama yapmada zorluklar

yaşadıkları belirlenmiştir. Bu zorluklar sonucunda stres yaşadıkları belirtilmektedir.

Bazı öğrenciler hem bireysel hem odak grup görüşmelerinde yabancı bir ülkede eğitim görmeyen zevkli olduğunu, diğer taraftan maddi açıdan sorunları olduğunu da ifade etmişlerdir. Miguel ve arkadaşları (24) tarafından yapılan çalışmada, maddi sorunun uluslararası öğrenciler için stres oluşturduğu ve öğrenme için bir engel olduğu belirtilmiştir. Bu çalışma sonucu ile benzer şekilde farklı bir çalışmada uluslararası öğrencilerin ekonomik güçlük yaşadıkları belirtilmiştir (25). Türkiye’de bir çalışmada (26) uluslararası öğrenci burslarının yetersiz olduğu ve öğrencilerin para kazanmak amacıyla çalışmak zorunda kaldıkları, bu nedenle okul başarılarının olumsuz etkilendiği belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada katılımcılar uluslararası öğrenci olmayı tercih etme nedenini; aileyle birlikte göç, kendi istekleri ve Türkiye’deki burs olanakları nedeniyle tercih ettikleri belirlenmiştir. Yapılan üç çalışmanın (16,17,27) sonucunun bu çalışmayla uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada öğrencilerin olumlu deneyimleri yönetici ve öğretim elemanı desteği, klinik deneyimler, arkadaş desteği ve eğitim kalitesinin iyi olması olarak belirlenmiş ve bu bulguların diğer çalışmalarla (12,15,28) uyumlu bulunmuştur. Gardner’in (28) çalışmasında hemşire eğitimcilerin destek olmasının ve akran desteğinin, uluslararası öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların olumsuz deneyimleri daha çok ekonomik sorunlar, iletişim sorunu, hocala yaşanan sorunlar, akademik başarının düşmesi ve teorik derslerin zor olması olarak belirlenmiştir. Öğrenciler, olumsuz deneyimlerle baş etmeleri konusunda çözüm önerileri olarak burs ve çalışma imkanı verilmesi, teorik derslerin daha açık ve farklı yöntemlerle anlatılmasını önermişler ve diğer çalışmalarla uyumlu olduğu görülmüştür (8,25). Çöllü ve Öztürk’ün (26) çalışmasında uluslararası öğrencilerin uyum ve iletişim sorunları nedeniyle öğrenimlerini yarıda bıraktıkları belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının, uluslararası öğrencilerle etkileşime geçerken öğrencilerin duygusal olarak hassas bir süreçte olduklarını ve kendilerini ifade ederken çekimser kalabileceklerini fark etmeleri, beklentilerini yüksek tutmamaları ve yaşadıkları zorlukların farkında olup onları desteklemeleri gerekmektedir. Bir çalışmada (29) hemşire eğitimcilerin uluslararası hemşirelik öğrencilerinin kültürel farklılıklarını ve kültüre özgü davranışlarını tanımlarının öğrencilere verilen eğitimde önemli rol oynadığı belirtilmektedir.

Bu çalışmada uluslararası öğrenciler Türk öğrencilerin meraklarından dolayı çok soru sorduklarını, bundan dolayı bazen rahatsız olduklarını belirtmişler ancak kendilerine dersleri konusunda yardımcı olmalarından dolayı memnuniyetlerini de ifade etmişlerdir. Türkiye’de yapılan farklı bir çalışmada (16), uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğunun dışlanma duygusunu yaşamadıkları ve Türk öğrencilerin destek oldukları belirtilmektedir.

Bireysel görüşmelerde katılımcılara Türkiye’de uluslararası öğrenci olmayı bir şeye benzetmeleri istendiğinde Ayna (K1), Su (K2), Tavus kuşu (K3), Araba (K4), Tomurcuk ve Fidan (K5) ve Bitki (K6) şeklinde metaforlar ortaya çıkmıştır. Uluslararası

öğrencilerin kendileri için kullandıkları metaforlar yaşadıkları süreçteki baş etmeleri ve yaşadıkları durumu algılama şekilleri ile ilişkilendirilebilir. Öğrencinin kendisini ayna olarak tanımlaması, ayna da kendisini görme, kendini tanıma ve kendini algılama şeklinde açıklanabilir. Kendini tanıma ve yaşadığı durumu algılama çabası olan öğrenci ayna metaforu ile güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varma çabası içinde olduğunu vurgulamak istiyor olabilir. Uluslararası hemşirelik öğrencisinin kendisini su olarak tanımlaması suyun akışkan özelliği ile açıklanabilir. Su olarak tanımlama olumsuz yönden bakıldığında suyun akışına kendini bırakma ve baş etme yöntemlerinin yetersiz olduğu ve kendisini olayların akışına bırakıp izleme ile açıklanabilir. Tavus kuşu olumlu bir baş etmeyi betimlediği düşünülmektedir. Olumlu yönden değerlendirildiğinde çok çalışmanın sonucu olarak tüm güçlükler rağmen yaşadığı sürecin su gibi hızla akıp geçmesi ve başarı duygusu ile açıklanabilir. Tavus kuşu ile anlatılmak istenen yeni öğrenme ve baş etmeleri geliştikçe tüylerin açılması ve güzel bir görünüme ulaşma olarak açıklanabilir. Öğrenci eğitiminin sonuna ulaştığında kendisini güzel bir yerde görmeyi hedeflediği düşünülebilir. Tavus kuşunun tüylerini açmasıyla oluşan eşsiz güzelliği diğer kuşlar arasında farklılığını ortaya çıkarmaktadır. Tavus kuşu örneğinden yola çıkarak kendisini meslektaşları arasında farklı bir yerinin olacağını ve ayırıcı bir özelliğinin olduğunu vurgulamak istemiş olabilir. Araba metaforu yükleri taşıma, ulaşmak istediği bir yere ulaşma ile açıklanabilir. Araba metaforu öğrencinin kendisini aşmada bilgiye ulaşmada araba kadar hızlı olmayı gerektirdiğini düşünmüş olabilir. Eğitim yaşamında taşıdığı yükler ve bunlar ile baş etmek zorunda kalma ile açıklanabilir. Hedeflere ulaşmada sürekli çalışıp hız kazanarak kendini yeterli hale getirmeyi de düşünmüş olabilir. Çünkü eğitim sürekli değişebilen bir süreçtir. Bu süreci öğrenebilmek çağın gerisinde kalmamak için kendisini sürekli yenilemesi ve yeni bilgilere ulaşması gerekir. Bunun içinde değişimleri ve gelişmeleri yakından takip ederek onları yakalamaya çalışması gerekir. Bunlardan dolayı da metaforik algısı araba olabilir. Tomurcuk – fidan ve bitki şeklinde bir metafor yeni bir oluşum yeni bir yer ve yeni öğrenmeler sonucu kendini yenileme şeklinde olumlu bir baş etme şeklinde açıklanabilir. Tomurcuğun fidana dönüşmesi için toprak, hava, su ve güneşin olması gerekir. Bunlarla beslenmesi gerekir. Üretilen metaforun tomurcuk ve fidan olması uluslararası öğrencinin hemşire olma sürecinde dil, akademik başarı, kültürel uyum gibi birçok faktör ile baş edebilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda farklı bir ülkede farklı bir dilde eğitim hayatına başlama sürecini tomurcuklanarak çiçek açmak şeklinde algılamış olmasından kaynaklanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Uluslararası öğrencilerin hemşirelik eğitiminde en çok dil engelinden dolayı uyum ve iletişim sorunları deneyimledikleri ayrıca teorik derslerde dil ve öğretim yöntemlerinden kaynaklanan nedenlerle anlamakta zorlandıkları belirlenmiştir. Buna karşın, laboratuvar ve klinik uygulamalarında öğretim elemanları ile daha yakın çalıştıkları ve uygulama alanlarında öğretim elemanlarından destek almaları nedeniyle daha az zorluk

yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin Hemşirelik Fakültesi yönetimi ve öğrenci işlerine yönelik deneyimlerinin olumlu olduğu saptanmıştır. Uluslararası öğrencilerin eğitim ve öğretim sürecinde karşılaştıkları en büyük sıkıntının dil problemi olması nedeniyle lisans eğitimleri boyunca Türkçe kurslarının sürekliliğinin olması, teorik derslerin daha somut ve açık anlatılması, farklı öğretim yöntemleri ile derslerin zenginleştirilmesi ve görsel materyallerin kullanımının artırılmasının başarı ve uyumları açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca fakültede uluslararası öğrencilerin her zaman danışmanlık alabilecekleri bir koordinatörlüğün oluşturulmasının sosyokültürel uyumları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

TEŞEKKÜR

Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerle yapılmıştır. Araştırmamıza katkı sağlayan tüm uluslararası hemşirelik öğrencilerine teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR

1. Çetinsaya G. Büyüme, kalite, uluslararasılaşma: Türkiye yükseköğretimi için bir yol haritası. 2. Baskı. Eskişehir: Yükseköğretim Kurumu Yayınları; 2014.
2. Levent F, Karaevli Ö. Uluslararası öğrencilerin eğitimine yönelik politikalar ve Türkiye için öneriler. Eğitim Bilimleri Dergisi. 2013; 38: 97-117.
3. Yüksek Öğretim Kurumu, 2018. Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi [İnternet]. 2014 [Son güncelleme tarihi:11.12.2019; Erişim tarihi:12.08.2018]. Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/>.
4. Akıncı B, Nergiz A, Gedik E. Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: göç ve toplumsal kabul. Göç Araştırmaları Dergisi. 2015; 1(2): 58-83.
5. Junious DL, Malecha A, Tart K, Young A. Stress and perceived faculty support among foreign-born baccalaureate nursing students. J Nurs Educ. 2010; 49(5): 261-70.
6. Lee NJ. The impact of international experience on student nurses' personal and professional development. Int Nurs Rev. 2004; 51(2): 113-22.
7. Johnston C, Mohide EA. Addressing diversity in clinical nursing education: support for preceptors. Nurse Educ Pract. 2009; 9(5): 340-7.
8. McKenna L, Robinson E, Penman J, Hills D. Factors impacting on psychological wellbeing of international students in the health professions: a scoping review. Int J Nurs Stud. 2017; 74: 85-94.
9. Aksoy Z. Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2012; 5(20): 292-303.
10. An R, Chiang SY. International students' culture learning and cultural adaptation in China. Journal of Multilingual and Multicultural Development. 2015; 36(7): 661-76.
11. Burnard P. Issues in helping students from other cultures. Nurse Educ Today. 2005; 25(3): 176-80.
12. Sanner S, Wilson AH, Samson LF. The experiences of international nursing students in a baccalaureate nursing program. J Prof Nurs. 2002; 18(4): 206-13.

13. Mikkonen K, Elo S, Kuivila HM, Tuomikoski AM, Kääriäinen M. Culturally and linguistically diverse healthcare students' experiences of learning in a clinical environment: a systematic review of qualitative studies. *Int J Nurs Stud.* 2016; 54: 173-87.
14. Yu B, Wright E. Socio-cultural adaptation, academic adaptation and satisfaction of international higher degree research students in Australia. *Tertiary Education and Management.* 2016; 22(1): 49-64.
15. Evans BC. Attached at the umbilicus: barriers to educational success for Hispanic/Latino and American Indian nursing students. *J Prof Nurs.* 2008; 24(4): 205-17.
16. Kiroğlu K, Kesten A, Elma C. Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyokültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 2010; 6(2): 26-39.
17. Özer M. Türkiye'de uluslararası öğrenciler. *Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi.* 2012; 2(1): 10-3.
18. Mattila LR, Pitkääjärvi M, Eriksson E. International student nurses' experiences of clinical practice in the Finnish health care system. *Nurse Educ Pract.* 2010; 10(3): 153-7.
19. Iskander Narouz LI. Challenges and culture shock symptoms among international nursing students at Cairo University. *JNHS.* 2018; 7(4): 58-66.
20. Deegan J, Simkin K. Expert to novice: experiences of professional adaptation reported by non English speaking nurses in Australia. *AJAN.* 27(3): 31-7.
21. Yin RK. Case study research and applications: design and methods. 6th ed. California: Sage publications; 2017.
22. Landis JR, Koch GG. The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics.* 1977; 33(1): 159-74.
23. Mikkonen K, Elo S, Miettunen J, Saarikoski M, Kääriäinen M. Clinical learning environment and supervision of international nursing students: a cross-sectional study. *Nurse Educ Today.* 2017; 52: 73-80.
24. Miguel CS, Rogan F, Kilstoff K, Brown D. Clinically speaking: a communication skills program for students from non-English speaking backgrounds. *Nurse Educ Pract.* 2006; 6(5): 268-74.
25. Edgecombe K, Jennings M, Bowden M. International nursing students and what impacts their clinical learning: literature review. *Nurse Educ Today.* 2013; 33(2): 138-42.
26. Çöllü EF, Öztürk YE. Türk Cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarından Türkiye'ye yüksek öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilerin uyum ve iletişim sorunları (Konya Selçuk Üniversitesi örneği). *Journal of Azerbaijani Studies.* 2010; 11(1-4): 223-39.
27. Paksoy HM, Paksoy S, Özçalıcı M. Türkiye'de yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal sorunları: GAP bölgesi üniversiteleri örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 2012; 2(2): 85-94.
28. Gardner J. Understanding factors influencing foreign-born students' success in nursing school: a case study of East Indian nursing students and recommendations. *J Cult Divers.* 2005; 12(1): 12-7.
29. Xu F, Morgan M, Song P. Students' travel behaviour: a cross-cultural comparison of UK and China. *Int J Tourism Res.* 2009; 11(3): 255-68.